

Das Latweefchu lauschu draugs.

1833. 19. Mei.

20ta lappa.

Saunas sinnas.

No Ugutes-basnizas walsts, Kursemmē. 13tā April zeenigs Ugutes-draudses mahjitajs J. L. Rūh, nomirre. Winsch bija 64 gaddus wezs un 28 gaddus schai paschai draudsei par mahjitaju.

No Pehterburges. Pehterburges awihses stahsta, zif makfas katrā walsti Kreemu semmē darbawihri aispehrn no Septempera lihds Mei-mehnescham par deenas algu irr dabbujufchi. Rahjeneekam makfaja wiffmasaki Gruhshneru walsti, prohti: 35 kapeikus warra naudas; wiffwairaf Pehterburges pilssehtā paschā: 1 rublu un 54 kapeikus. Strahdneeks ar weenu sirgu dabbuja, wiffmasaki arri Gruhshneru walsti: 75 kap.; wiffwairaf Kursemmē: 3 rubl. 48 kap. Strahdneekam ar diweem sirgeem makfaja wiffmasaki Guddu semmē: 1 rubl. 35 kap. un wiffwairaf Bessarabies-walsti, prohti: 3 rubl. 13 kap.

No Tehrpatas. Jggaunu semneekam ne tahl no turrenes gaddijahs, fa traks wilks winnu kohde. Dakteri winnu ahrsteja un wesselu atlaide us mahjam. Bet paschā zekā eeraudsijs wilku pehdas, winsch istruhkajs un pehz ihfa laika nomirre trakkumā.

No skohlas eetaifischanas Dsehrbenes draudse, Widsemmē.

Dsehrbenes basnizas-walsts (Kirspehle) turr 74 arklu semmes, us ko 2022 dwehseles no wihrischkas kahrtas dshwo — un tur pat rohnahs — jau buhs dauds gaddu — 2 draudses- woi kirspehles-skohlas, weena Dsehrbenē, ohtra Drustesmuischā. Abbās kohpā tohp mahjiti 35 behrni. Bes tam tur wehl 6 pagastaskohlas atrohnamas, kurrās par seemu 120 woi 140 behrni tohp mahjiti.

Ea wezzaka skohla irr Drustesmuischā un tappe eezelta jau 1811tā gaddā. Pee schahs peederr 840 wihrischkas dwehseles, kas 120 zettortneeku mahjās dsh-

wo. No schahs ffohlas meh's taggad jums ihpaschi gribbam kahdas sinnas doht. Schai ffohlai irr taggadin 16 ffohlas-behrni un wehl 7 leeki ffohlas-behrni; tas irr tahdi, kas jau 3 gaddus ffohlâ irr bijuschi un nu wehl zettortâ seemâ pahneddelôs ffohlâ nahf, lai ne aismirft, fo mahzjuschees.

Us ffohlas usturrefchanu ikkursch zettortneeks ifgadd' dohd seeku rudsu un seeku meeschu, 15 kap. sudr. naudas un weenu wesumu malku. Muischas waldiafchana ohtru tif dauds naudas peeleeft klahf, prohti 30 kap. sudr. n. par patru faimneeka mahjas-weetu. Zehws un mahte, kurra behrns ffohlâ eet, wehl ihpaschi peeneff behrnam par pahritfchana seemas laikâ: 20 mahzjinus fahlihtas woi kaltehtas gallas, 1 spanni kahposta, 5 mahrz. tauku un 1 puhru kartuppetu woi rahzinu, 1 seeku sirau, puppu woi lehzu. Ja kahda behrna wezzaki, nabbagi buhdami, to ne spehtu doht, tad tas, kas truhft, no ffohlas lahdes tohp pirkts. Za seewa, kas ffohlas-behrneem ehdeno wahri un winnu drehbes masga, dabbu ne ween sawu lohni no ffohlas lahdes, bet wehl ifgadd' no katra ffohlas-behrna 2 mahzjinus wilnas un 1 mahzjinu nesuffkatu linnu.

No tahm eedohtahm ehdamahm leetahm ffohlas-behrni tohp pareisi usturrehti ffohlas laikâ un par to famestu naudu tahs waijadfigas grahmatas, tahpeles un swezges tohp pirkts, tapat arridsan tahdas leetas, fo teem wiffstabbafeem ffohlas-behrneem dahwina; arri ffohlmeisteris wehl no ffohlas lahdes 25 sudraba rubtus dabbu, jebfchu winsch bes tam jau irr eezelts par basnizas-ffohlmeisteri un dseedataju un ffohlas semmi strahda. — Ffohlas laiks eefahfahs Oktobera mehnescha gallâ un beidsahs Aprita mehnescha widdû. Kad kahdi behrni no ffohlas tohp islaisti, tad preekschneeki un pehrminderi zittus geldigus mekle winnu weetâ un muischas waldifchana ruddeni preeksch ffohlas eefahfchanas no scheem islassa jaunus ffohlas-behrnus. Schinni ffohlâ tikkai tahdi behrni usnemmani, kas jau papreeksch irr bijuschi kahdâ pagasta-woi mahju ffohlâ un kas jau karkismi labbi proht lassihf, bischfihf rakstihf un to weenreisween skaitihf, fo jau mahza masâs mahju ffohlâs.

Ikkatrs behrns, pirmureis ffohlâ nahfdams, atness kahdu maifi ar seenu pilditu, us fo tas warr gulleht un fo rihtôs drihs warr list pee mallas, dweeli, palagu, femmi un suffekti. Ikweens jauns ffohlas-behrns un arri tahdi starp wezzeem, kas irr palaiduschees, dabbu kahdu usraugu no wezzakajeem ffohlneefeem. Schis wakkas laikâ sawu appakschneeku pahrklausa un allaschin aktinu us

winnu dohd. Diwi tahdi usraugi par deenu wakti tur, gahdadami par krahfnu furrinaschanu, istabas mehſchanu un istihriſchanu, galda klaſſchanu, ehdeenu eenefchanu un nolikſchanu; winni luhko woi wiſſi behrni ſpohdri irr eekſch dreh-behm, un gahda, ka eekſch wiſſahm leetahm wiſſ pareiſi eet.

Schinnî ſkohlâ tohp mahzihts: kriſtiga tizziba, rakſtiſchana, rehſinaschana, wiſſuwairak no galwas, dſeedaſchana, tahs wiſſuwaijadſigas ſinnas no dabbas mahzihas un no ſemmes-lohdes aprakſtiſchanas. April-mehneſchâ, kad ſkohlâs laiks beidsahs, wehl leela pahrklauiſchana tohp turreta, kungu, mahzitaja, preekſch-neeku un pehrminderu preekſchâ. Tee behrni, kas wiſſlabbaki irr mahzijufchees, dabbu daſchas jaukas dahwanas, kad no ſkohlâs kâ ismahziti tohp islaiſti, un kam pagasta paleekama weeta irr, teem tohp 2 ahbeles winnu mahjas dahrſâ dehſtitas. Pawaffarâ tee wezzaki ſkohlâs-behrni pehz kahrtas kahdas deenas muiſchas-dahrſâ ſtrahda un tur mahzahs pohſteht un dahrſa-koſkus kohpt.

Skohlâs laiks irr nolikts us 3 ſeemahm, un kad tas pagallam, tad tee paſchi behrni wehl zettortâ ſeemâ pahreddehts ſkohlâ nahk, lai ne aismirſt, ko mahzijufchees. Behrns, kas pawiffam tohp islaiſts no ſkohlâs, paturr to tah-peli un wiſſas grahmatas, ko wiſſch lihds ſchim ſkohlâ turreja, lai arri mahjâs tam ne truhſt, ar ko jo prohjam warr mahzitees.

No ſchahs ſkohlâs eekſch 21 gaddeem irr islaiſti 108 behrni un taggadin turpat wehl rohnahs 16 ihſti un 7 leeki ſkohlâs-behrni. Wiſſ kohpâ, no eefah-kuma lihds ſchâi baltai deenai, maſſaja 850 puhru rudſu, 385 puhru meeſchu un 1256 rublus ſudraba naudas. Kâ dahwanas tappe isdallitas 80 augligas ahbeles, 8 leelas bihbeles, 35 puſſ-bihbeles, 40 dſeeſmu grahmatas, 61 ſpalwunahiſſchi un 65 raibi kakla-auti. Zaur zaurim warr rehſinaht, ka par ikkatru ſkohlâs-behrnu, eekſch puſſzettortahm ſeemahm jeb eekſch 20 mehneſcheem, ſkohlâ irr iſtehrehts $7\frac{1}{2}$ puhri rudſu, $3\frac{1}{4}$ puhri meeſchu un $10\frac{1}{2}$ ſudraba rubli.

Starp tahm 840 dwehſelehm, kas pee Drufteſmuiſchas peederr, taggadin 131 iſſkohlêhti un ismahziti zilweki rohnahs, tâ kâ gan drihs ikkurâs mahjâs wairak ne kâ weens zilweks atrohnams, kas proht rakſiht un rehſinaht. Daſchi no teem pirneem ſkohlâs-behrneem jau taggadin irr gohdigi ſaimneeki un nama-tehwi, teefas-wihri, preekſchneeki un baſnizas-pehrminderi, magaiſhnes-us-raugi, pagasta-ſkrihweri un pagasta-ſkohlmeiſteri. Zannis pagasta-ſkohlâs tif dauds ne tohp mahzihts, kâ ihſtâ draudſes-ſkohlâ, un tur tikkai tahdi behrni

tohp usnemti, kas mahjās ne ko ne mahjāhs. Bet ka arri schahs masas ffoh-
las wairak swehtibas nestu, tad arri meitas tur tohp usnemtas; un schahs atkal
peh3, peeauguschas buhdamas, warrehs mahjās kà mahtes sawus un zittus behr-
nus mahjihē un pee prahligas atsihschanas waddihē, un winnas to dauds labbaki
warr darriht, ne kà puischi un namma-tehwi, kam walkas newaid un kas ahr-
mahjās pee darbeem eet.

Zē nu, mihli Latweeschi, juhs warreet redseht, ka ffohlas eetaisichana ne-
waid aplam dahrga, un ka daschas draudses arri bes funga palihga tahdas ffoh-
las warr eezelt. Ko tahdi ffohlas-behrni par wissu ffohlas laiku eefsch 3½ see-
mahm irr apehduschī, to paschu tee buhtu arri apehduschī, mahjās palikkuschī;
tapeh3 tikkai to warr rehkinahē, ko ikweens ffohlas-behrns par wissu ffohlas
laiku schkistā naudā irr maksajis un tas istaisa tikkai 10½ sudraba rubtus, tā
ka ikkurfch ffohlas-behrns, arri bes funga palihga, draudsei maksatu 3 rubtus
par gaddu, un pee 120 fainneekēm un 16 ffohlas-behrneem tas buhtu 40 su-
draba kapeiki no mahjahm.

Ne wissi fungi un waldineeki, ja arri gribbetu, saweem laudim warr pee-
palihdseht pee ffohlas eetaisichanas, winneem irr sawas behdas un jau ta gahda-
schana par winnu pascheem behrneem un ta audsinaschana to paschu teem dauds
naudas maksa. Tapeh3 lai laudis paschi gahda, zik warredami, par ffohlu eezel-
schanu un ustureschanu. Drihs winni redsehs labbu swehtibu no tahdas eetai-
sichanas.

℔.

Notas mihklas usminna: Pulkstinsch, kas stundas rahda.

X 11ta m i h k l a.

Woi nomanni, ko darriht mahku
Us launeem zekēm dohdamees?
Es tewim labprahē skahdeht sahku,
Ja tu pee mannim peestahjees,
Un maksaju ar niknumu
Daschkahrt ir taru laipnibu.

Tapeh3 tew meera-laikā nahkahs
No mannim behgt un prohjam skreet;
Bet ja kahds karsch un dumpis sahkahs,
Tad buhs tew mannim wirsū eet,
Kaut tewim labba' patiktu
Man rahdiht taru mihlibu.

℔.

Rihds 17. Mei pee Nihges irr atnahkuschī 326 fuggi un aishbraukuschī 145.
,, 12. Mei pee Leepajas irr ,, 63 ,, ,, ,, 46.

Brihw drikkēht. No juhrmallas-gubernementu augstas waldischanas pusses:
Dr. C. C. Napierky.